

Pesta II/23 noemvre.

Va est dominec'a. | Redact. : strad'a iernei nr. 1.

Nr. 37.

Anulu IX, — 1875.

Pretulu pe anu 10 fl., pentru Roman'a 2 galbeni.

Contrarii originei nóstre.

Este bine sè ni cunóscemu contrarii si sè studiàmu poterile loru, cà-ci numai asié ne vomu poté aপর in contra loru, numai asié i vomu poté combate cu succesu si nimicîi pentru totu-de-una.

Originea nóstra latina fu combatuta de mai multi straini pretinsi istorici, cari din ura natiunala ne cãrtescu fara sfiéla si vorbescu in tóte tonurile câte si câte mai verdi si uscate.

Unii dintre acestia combatu numai descendinti'a nóstra latina; altii inse mergu si mai departe, si nu se rusînéza a plesní in fatia adevverulu intru atât'a, încãtu afirma, cà noi Romanii amu venitu in aceste tiere numai de eri de alalta eri.

Insedaru li revoci in memoria o multîme de arguminte: cà in limb'a nóstra e preponderantu elementulu latinu; cà datinele nóstre, portulu nostru, mitologî'a nóstra sunt remasi tie latine; cà nenumeratele inscriptiuni, monuminte vechi etc. tóte probéza latinitatea nóstra si vechi'a-ni colonisare in aceste tiere; inde-siertu li spuni, cà tóte datele istorice adevverate si tóte deductiunile logice i demintiescu: ei totu-si urma a-si continuá lucrarea nimicítoria si striga in gura mare, cà noi nu suntemu ceea ce pretindemu a fi.

Intre acesti asié numiti istorici straini, cari si-au alesu de modelu pe Engel, Sulzer, Eder si pe alti contrarii vechi ai originei nóstre

latine, cari sunt deja combatuti de multu, in-tre acesti romano-fagi moderni esceléza mai alesu urmatorii: dr. Robertu Roeszler, Kóvári László, Hunfalvi János, Vilelmu Schmidt, Martinu Moekesch si Miksa György.

Sè-i vedemu pe toti, care ce a scrisu!

1. Dr. Robertu Roeszler a publicatu in limb'a germana, la anulu 1866, in anelele sociétatii academice imp. din Viena, tomulu 53, brosiur'a prima, pagin'a 9—80, unu tratatu despre Daci, in care combate continuitatea esistintiei poporului romanescu in tienutulul Daciei Traiane.

Acestu tratatu, plinu de erori si de arguminte false, s'a resfransu inca la anulu 1868 in „Familia“, in prii 15—21 de subscrisulu; apoi de dlu Nicolau Densusianu in „Federatione“, si in fine de dlu Timoteiu Cipariu in „Archivulu pentru filologia si istoria“ alu seu.

Dr. Robertu Roeszler — in câtu scfu eu — n'a respunsu nimica, dóra din caus'a, cà acele refrangeri s'au scrisu romanesc, éra dînsulu, care se incumetá a combate romanitatea nóstra, nu scíe nici unu cuventu romanesc.

E bine, ffa cum va fi, destulu atât'a, cà dsa a tacutu ca pescele.

A tacutu? Ba, nici decãtu. La anulu 1867 dînsulu a mai publicatu, totu la Viena, in limb'a germana, o brosiura despre inceputulu principatului romanescu, in care comite erori peste

erori, si spune — lucruri, de stà sórele in locu.

La acésta brosiura a respunsu scriitoriulu acestoru sire, totu in „Familia“, la an. 1869, nrii 23—27.

Dlu dr. Robertu Roeszler si de asta-data a tacutu.

Dar acést'a nu l'a impedecatu d'a publicá la an. 1871, in Lipsia, in limb'a germana, o brosiura nóua si intitulata: „Romänische Studien. Untersuchungen zur älteren Geschichte Romaniens.“

In acestu opu elu tratéza: despre Gheti si Daci, despre locuintiele Romaniloru in evulu mediu, despre Unguri si Bulgari, despre voi-vodatulu Romaniei si alu Moldovei, ér in apendice despre cuvintele magiare in limb'a romana, despre afinitatea limbei cumanice cu cea turcésca, despre istori'a Moldovei, si comunica câte-va date istorice din cartea lui Abu Ali Achmed Ben Omar Dasta relativa la Cazari, Burduzi, Bulgari si Magiari.

„Romänische Studien“ a lui Rösler, in-toctmai ca celelalte compilatiuni ale sale, sunt pline de neadeveruri grosolane, cari pentru unu omu de specialitate sunt fórte ridicule.

Cu tóte aceste inse lumea laica, ce n'a studiatu istori'a nóstra, audindu pe Roessler totu strigandu in gur'a mare in contra nóstra, in urma a inceputu sè-lu asculte.

Spre a se restituí adevèrulu, societatea nóstra academica din Bucuresei, indata la anulu 1872 a facutu pasii necesari; ea adeca a votatu unu premiu de 3000 de lei pentru istori'a Romaniloru pana 'n secolulu alu XIII.

Dar si pana atunce, la acestu opu alu lui Roeszler a si reflectatu, cu multa sciintia si invetiatura, dlu B. P. Hasdeu, in maretulu seu opu: „Istori'a critica a Romaniloru.“

Eu inca me voiu incumetá a face câte-va observatiuni la acestu atentatu.

Dar acuma sè vedemu pe ceialalti contrari ai nostri!

2. *Köváry László* a publicatu la an. 1859 si 1861 in limb'a unгурésca istori'a Ardealului. In acésta carte, elu a schimositu grozavu istori'a poporului romanescu, publicandu o multíme de neadeveruri istorice.

Acésta istoria fu resfransa de mine in „Fóia“ din Brasiovu, la 1859 nrii 37. si 43—45, la anulu 1860 nrii 5—12, si la 1862 nrii 7—18.

3. *Vilhelmu Schmidt* a tiparitu la 1866 in Sibfiu in limb'a germana o brosiura intitulata:

„Das Jahr und seine Tage, in Meinung und Brauch der Romänen Siebenbürgens.“

Secaturele acestui sasu s'au combatutu de subscribulu, prin cele ce am scrisu la 1872 in „Familia“ in contra lui Miksa György.

4. *Hunfalvi János*, érasí unu pretinsu istoricu magiaru, in realitate unu némtiu magiarisatu, a socotitu si elu cà va ajunge omu renumitu in lumea literaria, déca va aruncá unu pumnu de tina a supra natiunei romane: astu-felu in o siedintia a societátii academice ungueresci din Budapesta, a tienutu la an. 1867 o disertatiune, pe bas'a arguminteloru scóse din opulu lui Roeszler, prin care s'a nisuitu si dinsulu a contribuí la defaimarea originei si descendintiei nóstre.

La acésta disertatiune, care cu dreptu cuventu se póte numí desiertatiune, inca am respunsu in „Familia“ la anulu 1867, nrii 43. 44.

5. *Martínu Samuilu Mökesch* inca si-a aretatú iubirea sasésca, prin o brosiura tiparita la Sibfiu in 1867 in limb'a germana si intitulata: „Beweise für die celtische Abstammung der Walachen oder Romänen, besonders derer, welche im Grossfürstenthume Siebenbürgen leben.“

Flécurile din acésta brosiura, incátu scíu eu, pan'acuma n'au fostu combatute de nime-ne. Inse in scurtu timpu voiu sè-i facu unu respunsu.

6. *Miksa György* — Dumnedieu sè-i ierte peccatele! — a publicatu in Alba Julia la 1870 o brosiura unгурésca intitulata: „Az oláhok eredetéről és polgári állásáról“, — la care brosiura eu am respunsu la 1872 in „Familia“ nrii 24—32.

Afara de scriitorii pan'ací instrati, se mai afla si alti contrari ai romanetátii nóstre, cari parte din nesciintia, invidia, prejudetie, condusi de scopuri tendentióse, maculéza istori'a si originea nóstra.

In aceste impregiurári, fatia de atáti defaimatori ai originei si istoriei nóstre, fatia de atáti seducatori ai publicului cetitoriu, interesulu adevèrului istoricu natiunalu pretinde, ca toti Romanii câtí posedu documinte istorice inca nepublicate, sè nu intardíe a le dá publicitátii câtú mai curendu, ca astu-felu adevèrulu sè se póta statorí mai usioru.

Gavrilu Popu.

Veghiarea.

Nóptea négra si-resfatia
 Umbr'a lata pe pamentu,
 Si campí'a cu verdétia
 Par' cà tóta-i unu mormentu.
 In odaia lang'o cruce
 Noi trei insi veghiámu in doiu:
 Eu, soci'a-mi, tat'a dulce...
 — Dómne 'ndura-te de noi!

E tacere, cà-ci ni-i frica
 Sè vorbimu mai respicatu,
 Ca nu cumva-o vorba mica
 Sè petrunda pan' la patu,
 Lenisce sè nu mai fia,
 Si sè turbure apoi
 Pe maicuti'a 'n agonía...
 — Dómne 'ndura-te de noi!

Lamp'a mica mai se stinge,
 Licure incetisoru;
 Pare cà si ea o plange,
 Radiele-i de gele moru.
 Umbr'a mortii se inchina
 Peste perinele moi,
 Bolnav'a abié suspina...
 — Dómne 'ndura-te de noi!

Nóptea-i lunga, margini n'are,
 Ca dorerea ce-o simtîmu;
 Ér noi plangemu cu 'ntristare,
 Ca lipsiti d'unu bunu sublimu.
 Cucuvei'a cobitória
 Canta 'n ziduri vechi si goli,
 Óre-cine 'ndata móre...
 — Dómne 'ndura-te de noi!

Fi-va óre diminétia
 Dup'acésta nópte grea?
 Sarutá-ne-va in fatia
 Mangaiarea tinerea?
 Éta mam'a cà renvia:
 „Ér ve voiú vedé pe voi!“...
 Si adórme spre vecia...
 — Dómne 'ndura-te de noi!

Iosifu Vulcanu.

Padurén'a.

— Novela originala. —

(Urmare.)

— Pana a séra nu! — respunse morindulu intr'unu tonu intaritatu, cà-ci lu-invingeau dorerile. Oh! — eschiamà elu, dómne reu me dóre! Mi-i sete! Mi se usuca gur'a!

Tiner'a féta alergà intre nisce stance, descinse la unu períu limpede, si de si man'a drépta i erá acatiata de grumadi cu o naframa, ea totu-si, plecandu-se cu peptulu in josu mai pana la faci'a apeí, si-puse manele la olalta formandu estu-modu unu vasu din ele si luà apa, apoi se grabí la morindulu insetatu si ingenunchià langa dinsulu, ca sè-i stimpere setea.

Ea plangea in continuu si lacrimele i se amestecau cu ap'a din mane, pe cari le puse la gur'a ardienda a tinerului nefericitu.

— Ti-multiamescu, — díse acel'a bendu cu lacoméa. Mai ada-mi!

Tiner'a féta grabí a dóu'a óra la períu plangendu. Inse man'a drépta i se deslegà, si trebui câte-va minute pana o potú legá éra la grumadi cu cealalta mana. Candu vrú sè ésa din períu sè grabésca la morindulu, ea audi unu sgomotu mare si nisce plansete sfastatórie de nisce femei desperate.

Mai multe strigate: „Éta, cum i-a omoritu Padurén'a! Éta cum i-a sdrobitu de stanca! Éta sangele loru! Vai! uciga-o crucea! Dómne nu ne lasá!“

Tiner'a féta stete incremenita. Dar totu-si avú atát'a presintia de spiritu, ca sè pricépa cà acolea nu póte stá. Sè se ascunda? Dar unde? Esí dintre stance si vediú o multîme de ómeni si femei, atátu de multi, incátu i se sui perulu in virfulu capului. Ea incepù a fugi din tóte poterile catra casa.

— Éta Padurén'a, éta Padurén'a! Uciga-o crucea! — strigà atunci poporulu.

— Dupa ea! Se o prindemu! — se audí unu versu de femeia.

— Dupa ea! — repetà multîmea.

Tiner'a féta privi desperata inderetru si vediú, cà tóta multîmea fuge dupa ea. Simtí, cà o prinde cine-va de peru si mai multu nimicu.

Cadiú lesínata.

Totu poporulu din satulu M. erá in valea padurenei, inarmatu cu pusce, securi si furce de feru. Cu micu si mare, cu barbati si femei. Toti erau inversiunati. Cu deosebire siese mame, a celoru siese feciori nefericiti, erau mai

furióse. Aceste scolasera si satulu cu vaietele loru sfasiatórie, vediendu, cà nu li vinu feciorii a casa, si lu-adusera in valea padurenei. Aceste nu scieau cum sè-si resbune mai cran-cenu a supra tinerei fete, care din nefericire cadiuse in man'a loru.

— Sè se taia bucati! — strigà un'a din tóte poterile.

— Sè se taia! — repetà multîmea.

— Ba nu! — strigà alt'a, — se o ardemu de vía, cà asié se ardu strigóiele!

— Sè se arda! — repetà multîmea.

— Dar nu vedeti, cà-i mórta?! — intre-bà unu versu puternicu de barbatu, care erá mai aprópe de nefericit'a cadiuta la pamentu.

— Mórta! — murmurà multîmea.

— Nu credeti! — erupse o mama furiósa, — nu credeti, ea se preface, cà-i cu draculu! Si câtu ce ne vomu departá de ací, éra va inviá! Grabiti numai dupa lemne si sè facemu unu focu mare!

— Dupa lemne! Unu focu mare! — urlà multîmea din tóte poterile. Si toti alergara ca furnicele, si in câte-va mominte se inaltia o gramada mare de lemne uscate si se aprinse focu sub ea.

— Sè o aruncàmu acolo! — strigà o mama.

— Sè o aruncàmu! — respunse multîmea si toti se întórsera catra nefericit'a féta.

Doi feciori, cari erau mai tiapeni, o luara pe susu si grabira cu ea catra focu, care atunci se aprindea mai infioratoriu.

— Stati! — strigà o alta mama, — stati pana va fi foculu mai mare!

— Stati! — repetà multîmea.

Si cei doi feciori stau tienendu pe nefericit'a féta, care erá totu lesînata pe bratiulu loru de a supra capului, gata de a o aruncá in vapaia.

— In laturi! — se audí atunci unu versu ca de leu, in câtu se cutremurau stancele. In laturi!

Tóta multîmea privi intr'acolo spariata. Unu calaretiu veniá încâtu se cutremurá pamentulu.

Erá Mihaiu.

— In laturi, — repetà elu a trei'a-óra, si taià ca fulgerulu cu calulu dreptu spre multime.

Multîmea in confusiunea sa se desfacù in dóue laturi, si Mihaiu sborà pana la focu. Apucà ca unu vulturu viptim'a din manele celoru doi feciori, cari stau immarmuriti, o strinse la

peptulu seu, si ca fulgerulu o taià inapoi din multime cu calulu.

Tiner'a féta si-deschise ochii si vediendu-se in braciele lui Mihaiu, sborandu peste multîme, scóse unu típetu de bucuría, si acatian-du-se de grumadii lui éra lesînà. Acel'a sborá cu ea peste codrii, vâli, si stance.

— Unde mi-i fét'a? Nu-mi duceti fét'a! Ancutia! Ancutia, sufletulu meu! — se audí atunci unu versu desperatu de la spatele multîmii, care inca stá totu incremenita, nesciindu ce sè faca.

Tóta multîmea se întórse intr'acolo.

Unu betranu cu perulu incalcitu si facia desperata fugiá din respoteri catra multime plangêndu si revocandu-si fét'a!

— Ah! — strigara mai multi deodata, — éta padurariulu, care a omoritu pe baronulu din X.!

Si tóta multîmea priviá cu unu felu de dispretiu si infiorare la nefericitulu parinte.

— Prindeti-lu fricosiloru! — strigà o mama, — cà e in legatura cu Padurén'a, si éta ati lasatu si pe Padurén'a sè vi o ieie de sub nasu, si se mai omóra o multîme de feciori, — si ea erupse intr'unu plansetu sfasiatatoriu.

— Luati-lu si grabiti cu elu dupa Padurén'a, — strigà o alta mama.

— Dupa Padurén'a! — repetà multîmea.

— La lege, la judecata, si la spendiurátore cu elu! — strigà a trei'a mama.

— Da! Da! — respunse multîmea, si apucandu pe nefericitulu betranu, grabira spre satu, pe unde sborase Mihaiu cu amant'a sa, parasindu cu totii valea Padurenei.

Numai Maria, nepót'a gornicului, pe care o cunóscemu, remase mai in urma, cà-ci ea erá mai catra fundulu valei. Vediendu ea, cà de unde a esítu betranulu padurariu, i se nascù curiositatea, cà óre unde a locuitu elu cu fic'a sa? cà-ci ea nu credea in Padurén'a?

Se indreptà intr'acolo. Facù câte-va cotiture printre stance, si ajunse la fontan'a, pe care cetitorii nostrii o cunoscù. Spinulu erá trasu intr'o lature de pe treptele formate din stance, si fiindu cà erá diu'a la média-di, Maria vediù, cà pe acolo se póte intrá.

Intrà dara, si aflà dóue usie deschise si in urmà se aflà intr'o chilfa. Cu o privire cuprinse tóta chili'a si pe mésa observà unu pumnalu si dóue pistóle, pe cari cetitorii nostrii le cunoscù.

— Ah! — díse ea, — cutítulu cu care a omoritu pe baronulu, — si lu-luà la sine. Éta si dóue scrisori! Cine scie ce este in ele? Si le

luà si pe acele. Apoi inchise usiele si grabi ca sè ajunga multîmea.

Candu ajunse langa foculu celu mare audî: „Nu me lasati aicea! Duceti-me si pe mine!“ Maria grabi intr'acolo si vediu pe nefericitulu celu cu piciórele frante. Elu nu fu observatu, de si in continuu a totu strigatu. Un'a, cà tonulu i erá debilu dupa atâte doreri suferite; alt'a, cà erá indositu dupa stanca; si a treia, cà multîmea in continuu trecea dintr'ò confusiune intr'alt'a.

Maria lu-recunoscu, si scóse unu tîpetu de infiorare.

— Du-te Maria, si spune sè me duca si pe mine! — se rogà acel'a.

Maria grabi in fuga mare, si putînu dupa aceea nici nefericitulu tineru nu mai erá in valea Padurenei. Tóta multîmea mergea prin padure catra satu, ducendu doi nefericiti si grabindu dupa Mihaiu.

Dara Mihaiu erá departe, multumindu lui Ddieu cà l'a insciintiatu ca prin minune, la timpulu seu.

In nóptea precedinte, candu erau parintii lui Mihaiu mai nelinisciti, audîra ei unu sgomotu venindu de catra ograda. Stetera si ascultara. Peste pucinu Mihaiu intrá. Mam'a sa sari la elu si lu-imbratîsià saltandu de bucuría. Dar tatalu seu, de si i pareo bine, dara si-propuse dîcendu-si: Acuma voiu pasî ca parinte aspru inaintea fiului meu, trebue sè sciu cà unde ambla?!

Indata dara ce intrá Mihaiu, parintele aspru, fara de a aretá nici cea mai mica bucuría pasî inaintea fiului seu cu intrebarea.

— Unde ambli, fiulu meu? Trebue sè sciu caràrile tale!

Aceste cuvinte asié erau dîse, incâtu se vedea apriatu, cà nu mai póte fi vorba de tacere, negare séu mintiuna. Dar nici Mihaiu nu cugetá la asié ce-va. Cà-ci se uità blandu, dar dreptu in ochi la tatalu-seu, si-dîse:

— Vreu sè-ti spuiu tata, cà trebue sè-mi ajuti, si sciu cà-mi vei ajutá, cà-ci te cunosc tatic'a meu.

Tatalu seu privi la dinsulu cu unu felu de curiositate, éra mama-sa ingalbeni, cugetandu cà vreu sè céra ajutoriu in contra Padurenei, care vre sè-lu omóra.

— Dar se siedemu! — dîse Mihaiu, — cà-ci sum fórte ostenitu.

Siediura toti trei.

— Inainte de acést'a cu patru septemane,

— incepù Mihaiu, — candu ni se furara cei doi boi, eu cautandu-i am ratecitu in valea Padurenei.

Mam'a lui Mihaiu scóse unu tîpetu de spaima.

Acest'a zimbì cu tristétia:

— Nu te teme, mama, — dîse elu, — cà dóra nu credi si dta in Padurén'a?

— Oh! lasa-o in stani si bolovani, uci-ga-o nóue-dieci si nóue de cruci! — eschiamà ea.

— Taci tu, baba nebuna! — dîse Stefanu cu manía. Spune mai in colo, fiule!

— Erá de catra séra, — continuà acest'a, — dare erá negura. De odata, saru trei lupi la mine, doi me prindu de picióre, si unulu sare la obrazu-mi. Eu aveam toporu si carabine, inse nu apucaí a le folosí. Aruncaí toporulu si prinsei pe lupulu, care mi-sarise in facia, luprinsei de grumadi si vofi a da in cei doi. Inse aceia me tieneau legatu de pamentu cu piciórele, si simtieam cà-mi slabescu poterile. Eram sè cadu, candu audî unu sgomotu usioru la spatele mele, si dupa aceea o lovitura in ce-va móle, si simtîi, cà piciorulu dreptu mi-lu potu miscá. Privîi intr'acolo si vediui unu toporu sangiosu radicandu-se cu iutiéla din spatele lupului de a drépt'a si lasandu-se in spatele lupului de a stang'a. Me intorsei iute sè vedu cine mi-a venitu intru ajutoriu intru o vale atátu de parasita de toti ómenii? Si oh tata ce vediui! Ó féta tinera, mai frumósa decátu tóta lumea! Ea mi-dîse sè siediu. Mi-trase caltiunii josu si spintecandu-si o naframa, mi-legà bine ranele de la picióre, pe cari bulbacea sangele, si apoi mi-dîse sè me incaltiu. Eu stámu inca totu cu lupulu ce l'am fostu prinsu de grumadi, si care morise — in mana, cà-ci uitasem de tóte. „Arunca lupulu acel'a si te in caltia, cà te vei recí! — mi-dîse ea. Eu me supusei. Me incaltiai iute si saríi in picióre. Ea vrea sè mérga. Stai! — dîsei eu, spune-mi cine esti? De unde esti? Si cum ai ratecitu pe aicea? Ea se uità la mine spariata.

„Eu vediui, cà sè teme, si me apropiái de ea, si prindiendu-o de mana i dîsei cu blandétia, si simtiam cà me rogu din adanculu animei: Spune-mi, draga, cine esti si cà unde te voiu mai poté vedé? Cà de nu-mi vei spune, voiu morí de dorulu teu, déca nu te voiu mai vedé!

„Tiner'a féta rosí. Intr'unu tardû dupa rogaminte multe mi-dîse: „Numele mi-i Ancuti'a, si me poti vedé aici, in tóta nóptea, déca voiesci!“ si cu aceste fugí ca o capríóra si se

facù nevediuta pintre stance. Eu me repedfi dupa ea, temendu-me cà nu o voi mai vedé. Inse insedar, cà atunci nu o mai potui vedé. De atunci m'am intelnit cu ea mai in tóta nóptea si o-am totu intrebato, cà pentru ce locuesce in padure, intre stance ascunsa si cà numai singura locuesce acolo? Mi-responduse cu mare greutate, jurandu-me mai antâiu pe totu ce am eu mai scumpu si mai santu in lume, cà nu voi spune nimenui, cà ea locuesce cu tatalu seu. Cu atât'a nu me indestulfi, ci o mai rogai sè se increda in mine, si sè-mi spuna cà pentru ce nu voiescu ei a esí la lumina dintre stancele cele pustie? Alalta-séra — cà acuma vedu cà si acésta nópte-i trecuta — cum se facea diua, incepui a me indoi cà dar de nu me iubesce si pentru acea nu-mi spune? O amenintiai, cà nu voi mai merge la dins'a. Oh! spaim'a ei! Si mi spuse totu.

(Finea va urmá.)

Vasilu Criste.

Serenada.

— Din franceza. —

h, déca n'ai nimicu a-mi spune,
De ce alergi in calea mea? ...
De ce-mi suridi, candu tu scii bine,
Câtu farmecu porti pe buz'a ta?!...

Si déca n'ai nimicu a-mi spune,
De ce-mi stringi man'a mea rosîndu?
De ce, privindu-me pe mine,
Tresari adese suspinandu?!...

Oh, déca vrei sè uiti a mea iubire,
De ce me urmaresci mereu?
De ce-mi agiti a mea simtîre?
Séu vrei sè moru de dorulu teu?!...

A. Radu.

Sanetatea.

Ce este mai scumpa decâtu sanetatea?
Nimica.

Sè deschidemu dara cartile betraniloru
si sè vedemu, ce au intrebuintiatu ei pen-
tru sustinerea si restatorirea sanetâtii lor?

*

Sangele ca lécu a avutu unu rolu mare in
tôte timpurile.

Sangele capriórei s'a intrebuintiatu in
contra junghiurilor; sangele omului in con-
tra bóleloru epileptice.

In timpurile vechie sangele taurului se con-
siderá dreptu veninu. Se dice, cà si Themistocle
cu de acest'a s'a sinucisu. Spre a restorná acésta
fabula grecésca, Voltaire a beutu in presinti'a
mai multora unu pocalu de sange de tauru.

Ludovicu XI a beutu sange de copilu,
spre a-si lungi viéti'a.

Câte-va diuarie anglese afirma, cà dr.
Blundett a facutu mai multe operatiuni fórte
norocóse prin injectiunea sangelui, mai alesu
la femei sarace de sange.

*

In caldura mare poterea vietii se consuma
mai iute; la nordu ómenii traiescu mai inde-
lungatu, decâtu la sudu.

Trebue sè ne ferimu si de schimbarea ae-
rului. Unu medicu practicú a dísu, cà cea mai
mare nebunía e a lapedá hainele de iérna in-
data la inceputulu primaverii. Acésta datina
nimicesce mai multi ómeni, decâtu choler'a si
resbelulu.

Betranii au sè se ferésca de recéla. Pentru
aceea ei totu-de-una se simtiescu mai bine vé-
r'a decâtu iérn'a.

*

Betraniloru nu li este iertatu sè mance
carne multa, de óra-ce dinsii au caldura puti-
na in stomacu.

Ei sunt chiar ca foculu, ce abié lieuresce,
si care se stinge de cumva punemu pe elu lem-
ne pré multe de odata.

Betranii trebue sè mance de multe ori,
dar câte putínu.

Ei sémena lampei ce se stinge. Si in acés-
t'a numai cu incetulu trebue sè picaturimu
oleiulu, cà-ci déca amu torná pré multu de
odata, amu stinge flacar'a.

Vinulu inca e folositoriu, dar au sè beie
numai putínu, de si mai adese ori si vechiu.
Dóra pentru acést'a se chiama vinulu: „laptele
betranetiei.“

*

Preamblarea inca e trebuintiósá pentru
betrani. Acést'a li intaresce corpulu si li ma-
resce caldur'a din laintru.

Deminéti'a e mai bine a se preamblá, pen-
tru cà atunce aerulu e mai curatu si mai sa-
netosu.

Somnulu de dupa miédia-di inca li face
bine, dar acel'a sè nu dureze multu.

Ei trebue sè se ferésca de ori ce iritativu-

ne, si sè petréca câtu mai multu in societâti viale.

*

Cei vechi dîceau, cà risulu impedece be-tranetiele.

Venus pentru aceea a fostu atâtu de fru-mósa si tinera, pentru cà in societatea ei totu-de-una se aflá bucurf'a si surisulu.

Heraclitos nici odata n'arisu; si a moritu secu in etate de 60 ani.

Democritos totu ridea, erá totu grasu si sanetosu, si mori in etate de 100 ani.

*

Unu medicu a dîsu, cà uritulu mai de multe ori omóra pe betrani, decâtu bólele.

Cei ce se temu de mórte, nu voru traí multu.

Despre stoici se credea, cà ei pentru aceea traiau asié indelungatu, pentru cà despretiuiu mórtea.

Hufeland dîce: Iubescé viéti'a, si nu te teme de mórte, astu-felu vei traí indelungatu si fericitu.

*

Hippocrates a dîsu la mórtea sa: Voiu lasá dupa mine dóue medicine: traiulu regulatu si sobrietatea.

*

Unu medicu renumitu a dîsu:

— Déca vrei sè traiesci indelungatu, a-lunga-ti gandurile grele, nu te maníá, bé vinu si traiesce regulatu.

*

Pindor a dîsu, cà speranti'a e doic'a be-tranetieloru.

*

Éra Bacon a scrisu: Ffi totu-de-una in pace cu anim'a ta; acest'a e uniculu modu alu vietii lunge si fericite.

Dr. Butucu.

Ras'a latina.

Germanii anuncia necontenitu curend'a absorbere a rasei latine de ras'a germana.

Pentru a se convinge de contrariu, séu celu putínu, cà trebue câti-va secolu a se realisá acestu faptu, e destulu a compará cifrele urmatórie:

Ras'a latina. Francesii, 36.000,000. — Belgii, 2.200,000. — Elvetienii latini, 800,000. — Ispaniolii, 16.000,000. — Portugesii, 4.500,000. — Italianii, 26.000,000. — Roma-

nii, 8.000,000. (I) — Canadienii francesi, 1.550,000, — Francesii din Antilles, 1.000,000 — Brasilienii, 11.000,000. — Hispano-americanii, 32.000,000.

Totalulu 139.000,000.

Ras'a germanica. Germanii 40.000,000. — Austriacii germani 9.000,000. — Olandesii si Flamandii 6.000,000. — Elvetienii germani 1.800,000. — Scandinavii, 8.000,000.

Totalu 64.800,000.

Ras'a englesa, séu celto-germanica. Englesi, scotieni si irlandesi 31.000,000. — Americanii de nordu ~~41.000,000~~. — Canadienii englesi 2.500,000. — Australienii 3.000,000. — Diversi 1.000,000.

Totalu 77.500,000.

Ras'a slava. Rusii, etc. etc. 80.000,000. — Slavii din Prussia, Austria si Turcia, 25.000,000.

Totalu 105 000,000.

Déca vomu resumá aceste cifre instructive, vomu vedé, cà ras'a latina ocupa antâiulu rangulu, cu 139 milióne de representanti; ras'a slava. alu doilea, cu 105 milióne; ras'a englesa, alu treilea, cu 77 milióne; si, in fine, ras'a germanica alu patrulea, si celu din urma, cu 65 milióne.

Doine si hore poporale.

— Din Solnoculu interioru in Transilvania. —

usu-s'a badea-a petí,
La un'a cu siese boi,
Órba de ochi amendoi.
Candu s'a duce la fantana,
Sè o duci bade de mana;
Candu s'a duce la períu,
Sè o duci bade de brâu!

*

Frundia verde de porbealu,
Remani sanetosu Ardealu;
Frundia verde de secara,
Remasu bunu duiósa tíera!
Io acum te lasu de totu,
Dorulu teu in sinu lu-portu.
Animuti'a mea cea drépta
N'ar voi sè se desparta;
Plansulu meu pe fatia 'n josu
Spune cà nu mergu voiosu.

Culese de

Petru Muresianu.

S A L O N U ?

Articoli de picantería.

(Receptu pentru oficerii cari vreu se inainteze, — cholera man-tuitória de viétia, — Alesandru Dumas, — portretulu dómnei, — unu cersitoriu modernu, — amiculu bunu.)

Alfredu erá unu tineru inteliginte. Saracu, elu a imbracatu carier'a militaria, gandindu, cà pe acestu terenu va innaintá mai usioru.

Dar se insielà.

Câti domniori cu stare buna si de familie aristocratice, toti inaintau, numai elu remase totu locoteninte secundariu.

Erá desperatu.

Intr'aceste se dede unu balu la generalulu seu, unde fu invitatu si elu.

Ca sè-i mai tréca de necasu, merse si elu, celu pucinu sè se uite.

Alfredu erá frumosu, ér soci'a generalului betrana si — nici decátu frumósa.

Cum intrà Alfredu, ea numai decátu lu-chiamà la sine, si incepù a conversá cu elu.

Alfredu dantià valsulu primu cu ea, alu doile si celelalte tóte mai totu cu ea.

A dóu'a dí Alfredu fu numitu capitanu, si acuma nu mai e tristu, cà-ci are sperantia sè — inainteze.

*

Déca este adevveratu, cà choler'a a facutu óre care victime, trebue sè recunóscemu inse, cà ea a facutu si fericiti.

Nu voimu sè vorbimu despre mostenitorii la cari au facutu sè li in floréca sperantiele, ci la cu totulu altu ce-va facemu alusiune.

Intr'un'a din noptile trecute, urmatóri'a scena se petrecea intr'unu elegantu budoaru, situatu la etagiulu d'antâiu alu unei case din strad'a „Landstrasse“ din Viena.

Unu observatoriu, care ar fi statu la o feréstra din faci'a acelora ale apartamentului de care ni e vorb'a, ar fi potutu sè védia in négr'a umbra a noptii nisce gratíose umbre chinese desemnandu-se pe muse-lin'a alba a perdeleloru. Cam pe la mediulu-noptii, candu ceriulu erá minunatu de instelatu, unu tineru si o tinera deschidea feréstr'a pentru a aspirá aerulu recorosu, pe care aríp'a unui ventisioru de nópte lu-agitá incetinelu.

D'odata, unu pasu grabitu facù sè resune pavimentulu stradei. Tiner'a se aplecà pe feréstra, sè observe pe trecatoriu, dar pe data se retrase repede inderetru.

— Barbatulu meu! — strigà ea cu gróza.

Scon'a acésta este cam de multu, dar desnoda-mentulu este mai de curendu.

Amantulu remane surprinsu; recade pe unu fotoliu, fara fortia si fara cugetare.

Singura si numai subret'a este in inaltínea circumstantii. Merge la feréstra, si tocmái candu barbatulu erá sè se acatie de clopotielu:

— Dta esti? — díse ea.

— Ah! Aici ai fostu!

— Ascépta, domnule am sè-ti deschidu; nu mai ai nevoie sè suni; da... scíi bietulu Wolf.

— Ei!

— A moritu mai adeneori, intr'o clipa, cu nevést'a sa, de cholera si pe urma, scíi, dn'a Müller?

— Ce? a moritu si ea? Cum se póte!... Vino mane la „Grand Hôtel“ sè-mi povestesci si mie ast'a. Atunci bietulu imbrodobitu se departéza repede. Choler'a scapase viéti'a amantei séu a amantului.

De tréba cholera!

*

Directorulu unui díariu putínu placutu, dar auritu pe muchie, cerea unu romanu lui Alesandru Dumas, care se facea cà n'aude. Spre a-lu otari, directorulu — alu carui sacu erá enormu — i oferì 5000 franci pentr'unu singuru volume. Parintele lui d'Argagnan se otari si afacerea se inchiaia:

— Ve vomu da cele 5000 franci, domnule Dumas, — i díse administratorulu, si ce-va mai multu, ve vomu tramite si diuariulu in tóte diminetiële.

— Ce, vreti sè ve citescu si diuariulu? — díse Dumas imarmuritu.

— Negresítu! Ni aru face placere.

— Atunci mi-trebuiecu 10,000 de franci!

*

O dómna, ce cam are obiceiul sè-si uite vèrst'a si a carei cochetaria nu i se cam potrivosca cu anii, are o fica, imagine via, leita mama-sa, candu erá de 20 de ani.

Dómn'a a pusu de i-a facutu portretulu, in care naturalu cà pictorulu a infrumsetiat'o pré multu.

— Cum ti se pare portretulu acest'a? — díse ea unui amicu.

— Incantatoriu, dómna! e minunatu de bine zugravitu! Ar trebui sè pui pe pictorulu ast'a sè-ti faca si pe alu dtale.

Bietulu omu crediuse, cà erá portretulu fetei.

D'atunci nu l'a mai poftitu la mésa.

*

Unu cersitoriu urmarira p'unu domnu óre-care:

— Dati-mi ce-va, domnule, déca binevoiti, fiindu-cà n'am mancatu de trei díle.

— Cum asié? Dar ieri ti-am datu diece soldii, mi-aducu a minte.

— Este adevveratu, bunulu meu domnu.

— Ce-ai facutu cu ele?

— Le-am tramisu femeii mele, care se afa la bài de mare. Nu poteti sè ve inchipuiti cum se cheltiescu banii, candu cine-va si-tramite famili'a in cale-toria in timpulu verei.

*

Se scrie din Biaritz diuariului „l'Eveniment“ despre o mica drama intima ce s'a petrecutu acolo.

Domnulu, dómn'a si Arthur sunt in mijloculu undeloru amare. Dómn'a inóta si domnulu o privescu de departe, de óre ce elu nu scie s'o urmeze.

Arthur nu voiescu sè arunce o cautatura de ochi,

care sè compromita totu ceea ce câstigase de la inceputul sezonului de băi, ci trage numai câte-o ochiada în tacere.

De odata dómn'a dà unu tipetu teribilu :

— La mine! unu racu! — strigà ea. Si dispere, lesînata, negresîtu, sub valuri.

Arthur se precipita, neascultandu de câtu curagiulu si amorulu seu, si dóue minute statura in apa, fara sè se védia reaparendu acesti doi nenorociti!

O luntre vine. Arthur o apuca vigurosu cu o mana, ér cu cealalta tiene pe nenorocit'a femeia, pe care o depune spaimantata dar scapata.

Domnulu, care nu întielegea nimicu din acestu lucru, si care credea, cum dicea Jules Janin odata, cà rácii inóta in plina mare, murmurà :

— Curiosu! De câte ori Amanda se scalda, totu-de-una este câte-unu racu care o pisca. Dar — adause elu cu unu surisu de recunoscintia — acestu bravu Arthur e totu-do-una langa ea...!

Fórfec'a.

B o m b ó n e.

Unu restantieru alu nostru, tramitiendu-ni restanti'a de pe doi ani si jumetate, ni-a alaturatu si urmatoriulu :

Tatalu nostru

alu editóriloru de diuarie romanesci :

Tatalu nostru publicu platitoriu, carele nu esti nici in ceriu, nici pe pamentu, fã sè cunosecu numele teu, vina imperatî'a platirii tale, fã voi'a ta refuindu-ti detorile precum in ceriu asié, asié si pe pamentu. Restanti'a de tóte dílele dà-ni-o nóue asta-di! Si né iérta pe noi provocãrile nóstre, precum si noi iertãmu cà nici la repetítele rogãri nu ni tramiti banii. Si nu ne duce pe noi in ispita, cerendu fói'a si pe víitoriu à conto, ci ne mantuesce de deficitu. Amin!

*

La ultim'a represintatiune a operei „Norma“ in teatrulu celu mare din Bucuresci, unu tineru facù asié sgomotu candu se cantà o aria, încãtu vecinulu seu nu potù audí bine vócea sonóra a primadonei.

Acest'a uitandu-se maniosu spre causatoriulu sgomotului, díse :

— Bestia!

Domnisorulu — precum ni povestesece aceste „Telegrafulu“ din Bucuresci — întielegëndu pe vecinulu seu, se întórse catra dinsulu superatu, dicëndu-i :

— Pentru mine ai dísu acestu cuventu, domnule?

— Nu, domnule, — díse amatoriulu de musica, ci pentru cantarétî'a, care nu me lasa sè te ascultu pe dta.

*

Intr'unu salonu se vorbiá de sentimente, ilusiuni perdute, anime vestedite, amoru...

— Cãtu pentru mine, — dicea dómn'a C., — eu n'am iubitu nici odata...

— Cum? Nici copii dumitale? — întrebà unu asistentu.

— Ba da, candu erau mici... si diamantelo mele...

— Candu erau mari, — intrerupse asistentulu.

C i o r o b o r u.

Nu ve spariati de titlu, toti aceia, cari neavendu altu lucru, faceti — cioroboru pentr'unu toporu.

Trebuie sè facu acésta liniscire, cà-ci e mare numerulu acelora, cari nu facu altu ce-va decãtu — cioroboru.

Li spunu dara inainte, cà eu nu vreu sè li facu nici o concurentia, cà-ci eu voiu spune numai — adevveri.

Si fiindu cà sunt numai curate adevveri, nici nu le potu spune in audiulu toturora, cà-ci adi nu e consultu a spune adevverulu in audiulu publicitatii, — ci vi le voiu siopti numai asié in secretu, la urechia, sè nu le audia nime.

Ve rogu dara sè nu le spuneti nimenuia!

*

Éta o istorióra piquanta! Am audítu-o tocmai acuma, de la unu amicu alu carui cunoscutu e pretenu bunu alu aceleia, carele a audítu povestindu-o a séra in serat'a dómnei Varza-acra.

Dar fiindu cà istoriór'a se repórta la unu domnu medicu, ceru scusele mele toturoru dloru préinvetiati doctori, cari — nu voru fi cetindu aceste síre!

*

E bine, un'a din acele dame innalte, cari n'au altu lucru, decãtu a-si intipui cà ele sunt bolnave, si propuse intr'o dí, cà dins'a suferu de ochi.

Descoperita acésta bóla, ea se duse numai decãtu la unu medicu, si se planse, cà de câtu-va timpu ea are doreri de ochi, si se teme cà-si va perde vederea.

Mediculu observà numai decãtu, cà are de a face cu o dama bogata, deci imbracà o fatia seriósa, si esaminandu-i ochii díse plinu de ingrigire, cà bóla ei e fórte periculósa si poftesece o cura mai indelungata, cà-ci aceea pare a fi „amaurosis.“ Si fiindu cà dam'a siedea in provincia, mediculu i recomandà sè se mute la orasiu, spre a fi mai aprópe de elu.

Dam'a lu-ascultà, si-inchirià unu cortelu elegantu in orasiu, si se mutà intr'insulu.

*

Mediculu merse a o vedé in tóte dílele. I prescrise o multíme de lécuri. Dar vindecarea totu întârdià.

Mediculu inse o totu mangaiá si incuragiá.

*

Intr'o diminétia bolnavei capritióse i plasnì prin minte o idea curiósã, si nu sioval nici unu minutu a o esecutã.

Si-procurà o toaleta de femeia saraca, si-puse pe capu o ciaptia mareóca, luà in mana o corfa de piatia, -- si fiindu timpulu cam negurosus — se duse la mediculu seu.

Ea intr'atàt'a se mascà de bine, încãtu nimene n'ar fi cunoscutu-o.

*

Dupa ce a acceptatu unu timpu indelungatu, veni rondulu ei, si mediculu o intrebà:

— E bine, dómna draga, ce-ti lipsesce?

— Tare me doru ochii, dle medicu.

Mediculu o conduse la ferésta, si scrutandu-i ochii, díse apoi:

— Ochii-ti n'au nici unu defectu. Te-ai recitu, éta totu!

— Ce díci? — intrebà femeí'a.

— Adeverulu. Ochii dtale n'au nici unu defectu.

— Domnule, te insieli. Unu medicu mi-a spusu cà o sè am... cum se si numesce?...

— Dóra „amaurosis“?

— Da, domnule medicu.

— Trénca-flénca! Nu-i crede! Ochii dtale sunt cam slabi, éta totulu! Magariu a fostu mediculu aceí'a, care te-a spariatu fara cauza.

— Mag...

— Da, da! Magariu. Spune-i, cà eu i-am dísu!

*

Atunce femeí'a, luandu-si ciapti'a din capu, se innaltia si díse cu voce naturala:

— Dar mediculu acel'a esti dta.

*

Tablou.

Mediculu incremenitu s'ar ascunde de rusíne sub pamentu, dar nu póte.

Dam'a se departa rídiendu.

Figaro.

CE E NOU?

* * (*Dlu Vincentiu Babesiu,*) fu alesu dílele trecute deputatu dietalu, la Biserica-Alba, cu 1555 de voturi contra 1545.

* * (*Diet'a Ungariei,*) deschídiendu-se la 8 noiembrie, pan'acuma a ténutu siedintie pucine si a lucratu mai alesu in sectiuni. Opositiunea a perdutu doi deputati: Ghiczy Kálmán, unulu dintre conducatorii centrului stangu si-a depusu mandatulu, — éra Vidats János din stang'a estrema, facéndu falimentu cu fabric'a sa, s'a sinucisu intr'unu modu grozavu, saríndu din alu patrulè etagiu.

* * (*Unu maritagiu la ordinu.*) Nu poteau fi de câtu Americani cari se inventeze maritagiulu la ordinu, avendu scadenti'a dupa mórtea sóciei inca in viéti'a in momentul subscrierii biletului de barbatu! Éta, in adeveru ce naréza, in modulu celu mai naturalu, unu diuaru din Lumea Nóua — Kentucky-Herald: „Unu croitoru a nume Swcaps promise unei fete de a o luà in casatoria, dóue díle dupa mórtea sóciei sale, si dreptu garantia, i-a datu unu biletu in acésta cuprindere: „Dóue díle dupa mórtea sóciei mele, me angagiezú a luà in casatoria pe dsiór'a Maria Moraud séu: la ordinulu seu dsiór'a ce-mi va presentá acestu bonu, datu pentru sum'a de 50 livre sterling, primita in numeraru. Facutu de mine, etc. etc.“ Maria Moraud mori câtu-va timpu dupa aceea si-transmise biletulu unei amice a sa, care si ea mori inaintea femeii croitorului; dar ea lasase biletulu unei vere a sa, care

ceru plat'a. Maritagiulu s'a facutu, si cei doi sóci sunt fericitu cum se intempla raru in unirile cele mai bino combinate.

* * (*Informatiune.*) In prim'a sept. a. c. s'a ténutu in Blasiu una conferintia in caus'a consultarii despre una administratiune printiósá a fundatiunii Siulutiane, despre alu carei resultatú publicámu dupa „Gaz. Transilv.“ urmatórielo: „In urm'a convocatórielorú Pr. S. Sale dlui Ioane Vancea, archiepiscopu si metropolitu de Alba-Iulia, ddto 26/14 iuliu a. c. nr. 2093, adunandu-se in 1 sept. conferintia compusa, conformu §-lui II din literele fundationali ale fericitulu metropolitu Alesandru St. Siulutiu, din capitlulu metropolitanu si din barbati mireni gr. cat. romani dupa detaiata si rigoroasa scrutare a starii actuale a fundatiunii, si dupa esaminarea scrupuloasa a ratiuniloru a aflatu, cum cà starea fundatiunii la mórtea fericitulu metropolitu fundatoru, afara de pretiulu dominiului de la Springu, tienetoriu de fundatiune, a fostu 109,473 fl. 15 cr. v. a. ér acum in 31 aug. 1873 este 170,277 fl. 5 cr. v. a. prin urmare averea fundatiunei a crescutu sub administrarea corecta a ordinariatului si capitlului metropolitanu in restimpu de 6 ani cu 60,803 fl. 90 cr. v. a. dí siese dieci de míi optu sute trei floreni si 90 cr. — Ceea ce avemu onóre, conformu conclusului onor. conferintie de adi nr. XII, a aduce prin acest'a la cunoscenti'a publica, — Blasiu in 2 sept. 1873. — Iuliu Bardosi si Simeonu Popu Mateiu, notarii conferintiei.“

* * (*Uniform'a lui Fridericu celu mare.*) Barnum a cumperatu uniform'a cu care Fridericu celu mare alu Prussiei a fostu imbracatu dupa mórte inainte de a fi imormentatu. Acésta uniforma, venduta cu 50 taleri de nepotulu valetului caruia i se dedese dupa imormentare, a fostu in urma cumperata de unu englesu cu 8000 franci. Imperatulu Germaniei, audíndu de existintia uniformei in cestiune, se oferí a o recumperá. Englesulu ceru 20,000 taleri. Imperatulu, ale carui obiceiuri economice sunt proverbiale in Europa, nu pré i veni sè dea acésta suma. O tocméla inse incepu între intendantulu imperialu si fericitulu posesoru alu uniformei; dar Barnum, care este cunoscatóriu in asemenea afaceri, se presentá la englesu, dete 20,000 taleri si transportá uniform'a in Englitera, fara a da timpu Imperatului Guillom a se decide. Se díce, cà uniform'a se va espune in America.

Flamur'a lui Hymen.

♀ (*Principele de Edinburg si archiduces'a russa Maria-Alexandrovna,*) se casatorescu din iubire, asié scriu foile. Principele pentru prima-óra a vediutu pe archiduces'a la Petersburg, acuma-si câti-va ani, si i-a placutu indata. In primavér'a acestui anu principes'a a petrecutu dimpreuna cu mama-sa la Sorrento. Principele li-a facutu visita, si vechiulu focu s'a aprinsu de nou. De atunce corespundintiele între ambele curti s'au inceputu. Ei voru petrece o parte a anului in Anglia, éra cealalta in Russia. Archiduces'a nu-si va parasí religiunea greca, dar pruncii lorú voru fi toti protestanti. Zestrea miresei va fi 200,000 pundi de sterlingi, si va capeté pe anu unu apañagiú de 20,000 pundi sterlingi. — Ea e de 20 de ani.

Biserica si scóla.

‡ (*Gimnasiulu romanu din Brasiovu.*) In dílele aceste primiramu „Program'a XII a gimnasiului mare publicu romanu de religiunea ort. resaritena si a scólei comerciale, reale si normale, impreunate cu acest'a, pe anulu scol. 1872/3, publicata de Dr. I. G. Mesjota, directoru si profesor.” — Cuprinsulu acestei programe constá din unu tratatu alu directorului despre scólele reale in paralela cu gimnasiile, si din diferite sciri scolastice. Intre scirile scolastice aflámu, cá numerulu scolarilor immatriculati la scólele centrale romane gr. or. din Brasiovu este urmatoriu: La gimnasiu 206, la scól'a comerciala 18, la scól'a reala 57, la scól'a normala 360, in cele trei clase normale de fetitie 139; peste totu 780. — Comparandu-se numerulu scolarilor din anulu acest'a cu numerulu scol. din anulu 1870/1 in suma de 625, resulta o crestere de 155 de scolari. Mijlócele de invetiamentu inca s'au sporitu in cesti doi ani scol. din urma cu mai multe bucáti, cu osebite donatiuni generóse. Asemene s'a sporitu si fondulu scóleloru cu 300 fl. testati din partea repausatului monachu Garasimu Christea. Maturisanti in anulu acestu-a au fostu cinci, intre cari trei deplinu maturi, éra duoi numai maturi.

Societati si institute.

‡ (*Societatea pentru fondu de teatru romanu.*) Toti aceia, cari in adunárilé de la Deva, Satumare, Timisióra si Caransebesiu, au subscrisu unu capitalu óre-care, ori s'au deobligatu cu câte 6 fl. pe trei ani, sunt rogati a respunde obligamentulu luatú a suprali.

‡ („*Romani'a.*“) Asie se numesce o nóua societate generala de asigurare, care se va infinti'a dílele aceste la Bucuresci. Fondatorii si membrii consiliului de administratiune sunt: Dimitrie Ghica presiedinte, Teodoru Weissá vice-presiedinte, Alesandru C. Plagino, Mihaiu Cogalniceanu, Alesandru B. Stirbei, Dimitrie Rosetti, Misia Atanasievici, Georgiu C. Filipescu, Banc'a Romaniei, Vasiliu Pogoru, Mihaiu Danielu, Dimitrie Cozadini, Alesandru Sandrea, Iacobu Neuschotz, Georgiu Racovitia, Grigoriu Cozadini, Moses Waldberg, Lazaru Calenderoglu.

‡ (*Societatea „Tránsilvanilia“*) din Bucuresci a tienutu adunarea sa trimestrala la 28 oct. c. v.

‡ (*Societatea „Romani'a juna“*) a junimei romane academice din Viena, a tienutu siedinti'a sa de constituipe pe anulu urmatoriu la 1 noemvre, alegéndu-se presiedinte Ioanu Popu, vice-presiedinte Fagarasianu, secretariu I Sucevanu, secretariu II Velovanu, cassariu Baiulescu, controloriu Belesiu, bibliotecariu Grigorianu.

‡ (*Societatea de lectura a junimei rom. din Oradea-mare*) a tienutu siedinti'a sa de constituipe la 26 octomvre, alegéndu-se: notariu alu corespondintieloru: Zacharia Roesinu, notariu alu siedintieloru Tr. I. Farcasiu, cassariu I. Cocisiu, secretariu Petru Muresianu, bibliotecariu Demetriu Chisiu; conducatorulu Societáti e dlu profesoru Iuliu Papfalvai.

Literatura.

* („*Flagelulu*“) unu nou diuariu politicu, a aparutu la Bucuresci, in dílele trecute.

* (*Dlu Mihaiu Nagy,*) canonicu in Lugosiu, anuncia cá tomulu alu doile din Cuventárilé sale bisericesci a esítu de sub tipariu si se va tramite numai decátu prenumerautiloru. Pretiulu 2 fl.

* (*Cinci diuarie nóue*) aparura in lunele trecute in Romani'a: Lumin'a, Curieriulu Craiovei — la Craiova, — Vócea Husiloru la Husi, — Lucratoriulu la Bucuresci (in loculu „Lucratoriulu Român“ incetatu.) — si Democratulu la Ploesci. Dar cetitorii óre sporitu-s'au?

T e a t r u .

‡ (*Teatrulu celu mare din Bucuresci.*) La 18/30 octomvre s'a represintatu pentru prima-óra piesa: „Reposatulu dumnealui“, comedia in 2 acte, de M. Pascaly.

‡ (*Teatrulu celu mare de opera din Paris a arsu*) dílele aceste. Cladirea ocupá o suprafacia de 1900 metrii, afara de magazii si de dependintie, cari ocupau alti 50:3 metrii. Sala, in forma rotunda, contínea 1950 locuri. Scen'a érá imensa si de desuptulu ei se impartia in trei etagie. Adancimea ei érá totu atátu ca si inaltímea. Etagiulu de josu alu scenei érá asié de adancu, in cátu in 1849 s'a spendiuratu acolo unu masínistu, si s'a cautatu in totu Parisulu 6 septemane, fara sè banuiésca nimeni cá érá acolo. Perderile ocasionate de incendiú sunt enorme. In Francia, statulu n'are obiceiú sè asicure cladirile sale. Cu tóte aceste mobiliarulu operei érá asicuratú pentru sum'a de 450,000 franci. Acésta suma este asicurata de siese companii. In numerulu obiecteloru arse, se afla tóte decorurile, afara d'ó parte din ale operei „Jean d'Arc“, cari s'au aruncatu pe feréstra. Perderile orchestrei sunt fórté insemnate, fiindú cá cea mai mare parte din musicanti si-lasau instrumentele in teatru si multe din ele au fostu distruse de flacari. Valórea lorú se calcula la 100,000 franci. Archivele operei, cari sunt fórté precióse, au scapatu, afara de câte-va partituni moderne, pentru cari se póte lesne dobandi duplicate. Tóte busturile cari decorau foierulu au fostu ingropate sub ruine. Marea statua in picióre a lui Rossini s'a prevelitu in pimnitie. Prin incendiulu acestui teatru, o multíme de ómeni remanu fara ocupatiuni. Personalulu ce avea Grand-Opera se urcá la numerulu de 1000, impartítu astu-felu: 100 choristi, 100 dantiuitorie, 60 masínisti, 80 musicanti, 60 imbracátorie, 50 impiegati sub-alterni, 50 figuranti; 100 persóne secundarie (in cantare si dantiu), 50 femei deschidietóre de logi, 50 functionari de administratiune, 300 pictori decoratori, uvriari si uvriare pentru costume si mobiliar, etc.

M u s i c a .

⊙ (*Unu duelu musicalu.*) Compositorulu si virtuosulu Aug. Romberg se superá intr'ó dí asié de tare pe capelmaistru, in cátu lu-provocá la duelu: — Nu sciu sè me batu nici cu spad'a nici cu pistolulu, — díse Romberg, dar se compunemu amendoi câte o bucata, sí acela a carui bucata va fi fluerata la representatiune sè se impusce.

Espositiunea universala de Viena.

△ (*Óspetii princiaru ce au visitatu Espositiunea universala din Viena.*) Din Orientu: Siahulu Persiei;

din Europa: doi imperatori: Tiarulu Rusiei si imperatul Germaniei; o imperatritia, a Germaniei; trei regi: ai Belgiei, Wurtembergului si Italiei; cinci regine: a Wurtembergului, Greciei, Olandei, regin'a veduva a Saxoniei si Ex-regina Ispaniei; patru mariduci: de Saxa-Weimar, Oldenburg, Meelenburg si Baden; trei mare-ducese: de Meelenburg, Oldenburg si Baden; cinci duci: de Anhalt-Dessau, Saxa-Coburg Brunsvick, ex-ducele de Parma si celu de Saxa-Altenburg; dóue ducese: ex-duces'a de Parma si cea de Anhalt-Dessau; cinci principii domnitori: ai Montenegrului, Romaniei, Serbiei, de Reis-vechia si Reis-juna; trei-spre-diece principii ereditari: ai Germaniei, Angliei, Danemarcei, Saxa-Weimar, Meelenburg, Rusia, Olanda, Brasilia, Suedia, Belgia, Saxonia, Grecia, si Oldenburg; cinci principese ereditare: a Germaniei, Brasiliei, Belgiei si Saxoniei; dóue-diece principii: marii duci Vladimir, Nicolae, Constantin Tiarevicu din Russia, ducele de Chartres si de Manchester, principii Fridericu si Carolu de Prussia, principii Artur de Englitera, Petru de Oldenburg, Vilhelm de Meelenburg-Swerin, George din Saxonia, Leopold si Arnulf din Bavaria, George din Grecia, de Joinville, de Montpensier; patru-spre-diece principese: marile principese Wjera si Alexandra din Russia; ducesele de Chartres si de Manchester, principesele Hulda si Maria de Anhalt-Dessau, Maria de Meelenburg, Tecla de Montenegro, Georgia de Saxonia, Carolina de Prussia, Maria, Teresia si Gisela din Bavaria, de Joinville si de Montpensier. Din Suveranii europeni au lipsitu: Sultanulu, regii Greciei, Portugaliei, Suediei, Danimarcei, Olandei, Bavariei si Saxoniei; Regin'a Angliei; marele duce de Hesa. Numai trei curti n'au fostu reprezentate prin nici unu membru: a Turciei, a Portugaliei si a Hesei.

Industria si comerciul.

|| (Tipografi din Romanía) — precum cetimiu in „Lucratoriulu“ — a intratu si ei in concertulu vatieloru. Imprimeri'a in anii din urma luase o desvoltare mai multiamitória. Ministrulu de interne indemná pe prefecti se ajute intemeierea tipografieloru in tóte capitalele districteloru. Mai multi lucratori tipografi intrara in tratare cu consiliele judetiane, si intemeiara ici-colo ateliere tipografice. Acum guvernulu dá ordine, ca imprimatele necesarie administratiuniloru locale, sè nu se mai deie la tipografiile particulare, ci sè se lucreze la imprimeri'a statului. Astu-felu tipografiile de prin districte voru fi silita a încetá lucrările lor, neavendu ce — lucrá.

Tribunale.

(Unu rege ridiculu.) Maiestatea sa Orle I, rege alu Araucaniei si alu Patagoniei, séu mai bine d. de Tounens, notaru la Perigueux, a carui regalitate a avutu atâte peripetii, a citatu dílele aceste pe diuarulu „Le Droit“ in judecata de politia corectionala. D. de Tounens fusese ascultatu ca marturu in urmarirea indreptata contra unui numitu Giraud, care se dedea ca primulu seu ministru si comitea, in virtutea acestui

titlu, numeróse escrocherii; diuarulu „Le Droit“ faceuse a supra acestei afaceri o dare de séma, pe care regele Araucaniei o gasia neesacta si defaimatória pentru dinsulu; elu aducea acestu articolu inaintea justitiei si cerea 100,000 franci ca despagubire pentru pagubele ce i-s'au ocasionatu, sustiindu acésta cifra pe argumentulu, cá difamatiunile la cari a fostu espusu l'au impedeatu a contractá imprumuturi insemnaté si necesare trebuintieloru rogatului seu. Tribunalulu a decisu, cá d. de Tounens nefindu suveranu recunoscutu, difamatiunea si faptele incriminate n'au potutu sè atinga p'unu suveranu; ca celu multu cererea nu erá fundata, si l'a condamnatu la cheltuiele de judecata.

Suvenirea mortiloru.

† (Alesandru C. Golescu,) unulu din cei mari patrioti romani, a repausatu la Bucuresei in 29 octomvre c. v.

† (Pavelu Demianu,) teologu de an. II in dieca-s'a Gherlei a repausatu in 2 nov. la Negresci, in Tiér'a-Oasiului, comitatulu Satumare.

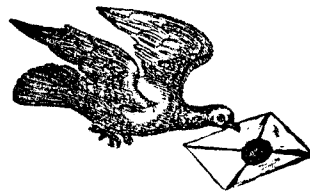
† (Ana Vaida n. Bohetielu,) soái'a dlui Dionisiu Vaida proprietariu in Transilvania, a repausatu la Olpretu la 3 l. c. in etate de 21 ani.

Deslegarea ghiciturei din nr. 22 :

„Nuca.“

Deslegare buna primiramu de la d-ole Maria Popu, Elena Brezovanu, si de la dlu Petru Muresianu.

Post'a Redactiunii.

Redactorulu acestei foie róga pe toti colaboratorii si corespondintii sei a-i tramite epistolele: Nagy-Léta per. Nagy Várad.

Zelau. Novel'a germana se va publicá indata-ce vomu avé locu. Totu-de-una vei fi bineprimitu la noi.

Timisióra. Multiamita pentru rebusese tramise. Déca publiculu nostru ne va partini mai caldurosu, le vomu publicá; acuma inse nu este cu potintia. Restantieri, restantieri, desceptati-ve!

Zernesci. Foile pofite s'au tramisu. Candu ne vei suprinde cu ce-va placutu si frumosu? Aseptamu.

Birchisiu. Ti-multiamimu pentru serviciulu amicalu. Foile se tramitu. Salutare!

Sucéva. Societatiu de lectura a junimei. Din nr. 36 veti fi aflandu caus'a pentru care n'ati primitu fói'a. Acuma s'a tramisu toti nr.ii de la 26. Incatu pentru „Novele“, acele nu se potu tramite de ocamdata, dar le veti primi de siguru.

Proprietariu, redactoru respundiotoru si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1873. Strad'a lui Alesandru nr. 13.

Esemplare complete mai avemu din inceputulu anului trecut.